

013

Abril- Juny
2021

EL BUTLLETÍ

Club Excursionista Pica d'Estats





CLUB
EXCURSIONISTA
PICA D'ESTATS

■	EDITORIAL	04
■	SECRETARIA	05
■	ACTIVITATS REALITZADES I PREVISTES	
	Febrer, març, abril, maig, juny, juliol, agost, setembre 2021	06
■	ESPELEO	
	Coves de Santa creu d'Olorda	08
■	MUNTANYA	
	Poblat ibèric de Castellruf (sortida en dimecres)	09
■	ACTIVITATS SOCIALS I CULTURALS	
	Passejada urbana nocturna: Carmel, la nit	12
■	CALAIX DE SASTRE	
●	Entrevista a l'Òscar Masó (part 1 de 2) (arxiu de muntanya)	13
	Adéu, company (arxiu)	16
	Història d'una fotografia de fa 49 anys: Primera caminada Matagalls - Montserrat	18
■	SOCIS IL·LUSTRES	
	Record a: Estanislau Torres i Mestres	20
■	CARMANYOLES PER A EXCURSIONS	
	Melmelada de taronja i canyella	22
■	TEMPS ERA TEMPS	
	1965 de Núria a la Molina i 1966 a la Pica d'Estats	23

Duran i Bas, 16, bxs. 1a
08002 Barcelona
T. 93 302 42 39
M. 623 151 666
cepicadestats@gmail.com
www.cepicadestats.cat

HORARI

Di a Dc: 19 a 21 h
Dj a Dv: 19 a 22 h

**CONSELL
EDITORIAL**

Montserrat Gosalves
Oriol Bonàs
Francesca Mateo

**DISSENY
I MAQUETACIÓ**

Anna Huguet

**FOTO PORTADA
I CONTRA**

*Passejada urbana
nocturna: Carmel,
la nit (Barcelona)*
Antoni Alcalà

*Publicació
sense finalitat
lucrativa*

Dipòsit legal:
B18425-1961

Tiratge:
300 exemplars



Benvolguts,

En aquest darrer Butlletí tindreu l'ocasió de llegir diversos articles d'algunes sortides realitzades durant aquests darrers mesos, així com un article en record a una activitat realitzada fa 49 anys i un altre dedicat a unes botes de muntanya que van portar diverses generacions de muntanyencs. Tampoc us podeu perdre la primera part de l'entrevista a l'Òscar Masó sobre els arxius de muntanya, les fotos del "temps era temps" i la recepta de "Carmanyola d'excursions" que ens recomana la Marga Pradas. Com sempre, podreu consultar el calendari de les activitats realitzades i previstes. Finalment hem de destacar l'escrit en record a l'Estanislau Torres i Mestre, soci rellevant del Pedra, escriptor amb diversos premis literaris i Creu de Sant Jordi.

Sembla ser que les coses van millorant considerablement en relació a la pandèmia del Covid-19. Sortosament el procés de vacunació va a bon ritme i es comencen a suavitzar les mesures de mobilitat, permetent que es pugui sortir arreu de Catalunya. Això ens permet emprendre de nou moltes de les activitats programades. Tot i així, cal no baixar la guàrdia i seguir els protocols de seguretat alhora de realitzar les nostres activitats.

Per aquest segon trimestre de l'any hem programat sortides d'excursionisme, senderisme, culturals, espeleologia, alta muntanya i xerrades. Us animem a participar-hi!

Finalment la Junta ha acordat convocar l'assemblea general ordinària de socis i fer el lliurament d'insígnies d'argent, or i brillant als socis amb més de 25, 50 i 75 anys de fidelitat el diumenge 6 de juny de manera presencial. Per tal de poder complir les mesures de seguretat i legals d'aforament, l'acte tindrà lloc a la sala d'actes de la Biblioteca Balmes, la Balmesiana, davant mateix del nostre local. Rebreu aviat la convocatòria i l'ordre del dia. Us hi esperem!.

La Junta directiva

ARXIU DE MUNTANYA:

Entrevista a l'Òscar Masó (part 1 de 2)



Arran de la celebració, el passat 14 d'octubre de 2020, del *II Seminari Internacional dels Arxius de l'Esport* hem pensat posar en valor una modalitat de documentació molt estimada i popular entre els muntanyencs: els llibres de registre dels cims.

En el Club ja vàrem tenir l'oportunitat d'aprofundir en aquest tema en la presentació del llibre *Libros de cima*, editat el 2018 per Desnivel, escrit per l'excursionista i escalador Òscar Masó amb la col·laboració del seu germà Albert.

Li hem demanat que ens resumeixi alguns conceptes.

CEPE: Òscar, què són els llibres de registre dels cims de les muntanyes?

ÒSCAR: Els llibres de registre dels cims, anomenats *libros de cima* en castellà, *logbooks* o *summit registers* en anglès, *cahiers du sommet* en francès, *libri di vette* en italià i *gipfelbuch* en alemany es componen bàsicament d'un llibre, llibreta o plec de fulls acompanyats d'un llapis o bolígraf per escriure-hi, tot plegat més o menys protegit de les inclemències del temps amb caixes o tot tipus d'envoltoris. En les pàgines d'aquests registres la gent de muntanya expressa les seves impressions, les dades de l'ascensió o el que se li acudeixi. Avui dia, a part de ser un espai on cadascú pot dir la seva i esplaïar-se de gust, aquests registres també serveixen per fer estadístiques dels ascensionistes, per reduir l'impacte ambiental evitant que la gent escrigui als arbres, roques o construccions i fins i tot per ajudar als equips de rescat a buscar desapareguts, com als EUA, on baixen amb helicòpter als cims per consultar els seus registres i comprovar si la persona que busquen hi va escriure o no.

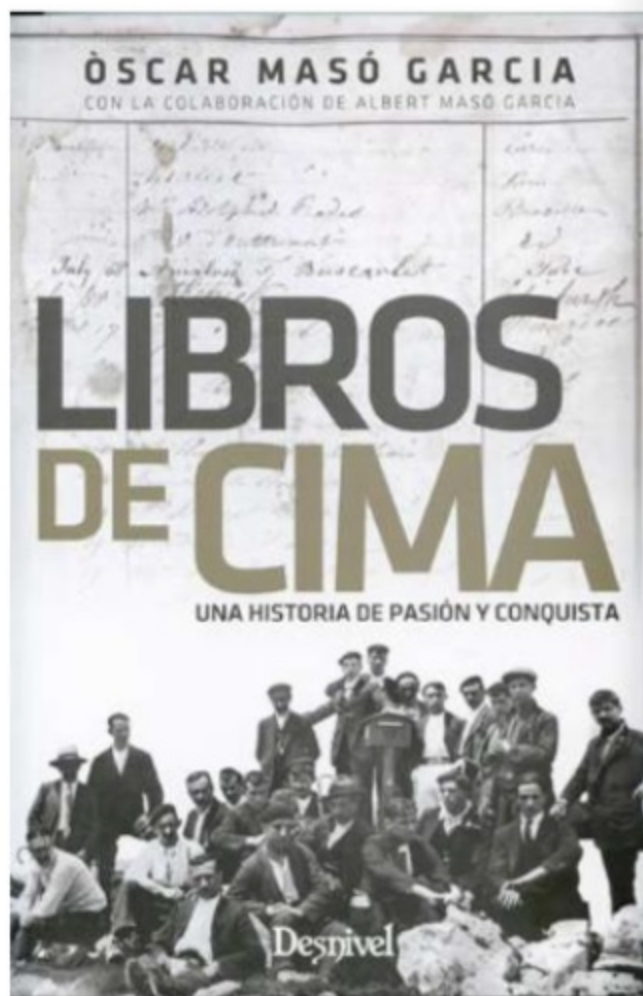
CEPE: Ens pots explicar què són els llibres dels refugis?

ÒSCAR: Aquests llibres no deixen de tenir la mateixa missió que els dels cims de les muntanyes, que és la de recollir la traça escrita de les muntanyenques i muntanyencs quan es troben en el seu medi. En aquest cas, però, aquests registres es troben a dins dels refugis de muntanya, i això fa que tinguin unes peculiaritats de contingut i forma que els diferencien força. En primer lloc, si els refugis són guardats aquests llibres gaudeixen d'un control i unes condicions de conservació molt millors. A més, poden ser substituïts a l'instant pels guardes del refugi quan s'omplen i posteriorment retirats per a la seva conservació. Els seus escrits són de millor qualitat en general, pel que

fa a l'ortografia i l'extensió, on la persona que escriu està més relaxada i disposa de més temps que no pas dalt d'un cim, on sovint el cansament i la meteorologia no animen pas a recrear-s'hi. Tanmateix, en països on s'ha restringit la llibertat de pensament els escrits dels llibres dels refugis han estat censurats i revisats a fons, al contrari del que ha succeït amb els llibres dels cims, que molts cops han estat passats per alt per les autoritats en ser més difícils d'accedir i per aquest motiu sovint contenen escrits més exaltats i fora de to. Pel que fa al seu ús, a l'igual que els llibres dels cims els dels refugis s'han convertit en una eina imprescindible per poder seguir les passes dels muntanyencs en

cas de pèrdua, i per això se'ls recomana que indiquin els seus plans futurs per poder-los anar a buscar en cas de necessitat. Si el refugi no és guardat, les condicions d'aquests llibres esdevenen més precàries, sobretot pel descontrol dels qui hi escriuen i del seu manteniment, i no diguem dels registres que es dispositen en bivacs de fortuna o forats i coves de les roques.

Tot plegat, els llibres dels refugis omplen metres i metres lineals d'estanteries d'arxius de mig món, i dins de les seves pàgines s'hi troben signatures de personatges famosos i dibuixos de gran qualitat fets per veritables artistes que han fet estada en aquests indrets. En països on existeix una profunda tradició de cabanes i refugis que s'estenen per bona part de la seva geografia, aquests disposen també d'arxius on conserven centenars de registres procedents d'aquestes construccions. A Austràlia i Nova Zelanda se'n troben algunes de les col·leccions més grans del món en aquest sentit.



CEPE: I els llibres de piades?

ÒSCAR: Aquests altres llibres són molt peculiars i pertanyen més aviat a una època passada. Agafen el nom del verb piar, que ve a ser un sinònim de piular, de dir la teva, i fa unes dècades eren la font principal de comunicació dels escaladors i escaladores d'arreu del país i de molts altres llocs del món, a manca d'internet i de les nombroses guies d'escalada que actualment existeixen. Varen proliferar molt en l'impàs dels anys 1970 als 1980, quan el món de l'escalada va viure un canvi radical a escala mundial amb l'aparició de l'escalada esportiva i un nou concepte en l'escalada lliure, tot i que al final es van estendre també a l'escalada clàssica. Aquestes idees, importades dels EUA i de França, varen produir un boom en aquest esport, tant a nivell d'activitat com d'adeptes. Aparegueren noves zones d'escalada a tot arreu i cada cap de setmana els escaladors es reunien als bars, refugis o altres establiments propers als indrets d'activitat per petar la xerrada abans i després de l'escalada. Una de les coses que més desitjaven era poder llegir i escriure en els llibres de piades. Cada local en disposava d'un i era custodiat pel propietari. Allà, els escaladors hi plasmaven les seves gestes en forma d'escrits de tot tipus, croquis de les vies, grafitis coloristes, al·lusions als seus cantants preferits i dèries de tota mena. Cada llibre era un esclat de color, amb retalls de veritables obres d'art il·lustrades sota els efectes de la fatiga de l'escalada, farcides amb totes les irreverències i excentricitats juvenils de l'època.

Aquests llibres plens de dades tècniques i ressenyes escrites en calent han estat una font inesgotable per les guies d'escalada que s'han publicat, a part de ser un fidel reflex social i cultural de l'època. Hi ha qui diu que haurien d'estar en un museu, i és que n'hi ha uns quants que han desaparegut. Els pocs llibres de piades que queden d'aquella època estan guardats amb un zel escrupolós pels seus propietaris, nostàlgics espectadors d'aquella època.

Avui en dia encara es pot piar en els llibres i llibretes de molts bars i refugis propers a les in comptables regions d'escalada que hi ha al nostre país, però els hi manca aquell frenesí atiat per la rauxa i la novetat constant dels anys daurats passats. Una vitalitat que, en definitiva, les actuals xarxes socials han anat absorbint inexorablement.

Podeu viatjar "virtualment" a la selecció que l'Òscar ha fet d'arxius de tot el món i gaudir del patrimoni cultural de la muntanya. Potser en algun dels llibres que custodien els arxius, hi podem trobar rastres del vostre pas!

Es poden posar només els enllaços, però són tan interessants els comentaris...

...continuació en el proper Butlletí.